

ILINNIARTITSISOQ

ILINNIARTITSISOQ

ILINNIARTITSISOQ

MIKKEL MICHELSEN

NOVEMBER 2021

ILINNIARTITSISOQ

IMAK-imit saqqummersitaq
Udgivet af IMAK

Aaqqissuisut / Redaktion

Birthe Møller Therkildsen (Akisuss. aaqq. / Ansvarsh. red.)
Mikkel Michelsen (aaqqissuisoq / Redaktør)

Aqqissuisooqataasoq kukkunersiuisorlu

Medredaktør og korrektur:

Paornáguak Helene Kleist

Nutserineq / Oversættelse

Gabannguaq Johansen

Ilioqqaaneq / Layout

iCICERO, Grafisk produktion Nuuk

Amerlassusai / Oplag

1.500

Naqiterivik / Trykkeri

Toptryk

IMAK

Noorlernut 23

Postboks 867

3900 Nuuk

Oqarasuaat/Telefon 32 25 50

Fax 32 50 61

imak@imak.gl

IMAK-imi siulittaasoq / Formand for IMAK

Birthe Møller Therkildsen

Oqarasuaat/Telefon 32 25 50

Oqarasuaat angallattagaq/Mobil 54 33 39

imak@imak.gl

Sinaakkutit pitsaasuussapput

Allattoq Birthe Møller Therkildsen

IMAK-imi suliaassatta pingaarnersaraat ilaasortatta suliffimmi atu-
gaasa illersorlugillu pitsanngorsar-
niarlugit sulissutiginnissaat. Aasaq
manna nutaamik isumaqatigiissu-
teqarpugut, ilaasortat namminneq
kissaatigisaattut aningaasarsiat
qaffanneqarnissaannik ukkataqar-
tumik. Tusaaniarnerput iluaqutaa-
voq, isumaqatigiissummi ilaasorta-
nit ersarilluinnartumik akuerine-
qarpoq 94 procentit akuersimmata.

Misigisaq tamanna nuannerpoq IMAK-imilu ilaasor-
tatsinnut sullissinnissamut orsersuutaalluarluni. Pitsaasu-
mimmi isumaqatigiissuteqarneq uniffiussanngilaq. Aker-
lianilli uatsinnit iliuuseeqarfigineqarnissamik pisariaqar-
tinneqartut ukkatariuarnissaat pingaaruteqarpoq.

Taamaammat atuarfinni pisortanut kommuninilu
atorfeqartunut allanut siunnersuisarfissamik peqalernis-
saa ujartorsimavarput. Ilaasortatta atuarfinnilu aqutsisut
akornanni suliaassat immikkoorput. IMAK-imi suliaassa-
raarput ilaasortatta ilitersorlugillu siunnersorneqarnis-

Siulittaasoq Birthe Therkildsen

saat. Ilaasortatta aqutsisuisa
tamanna pisariaqartippaat,
kisiannili aqutsinermut allaf-
fissornermullu tunngasunik.
Suliaassat uagut attorsinnaan-
ngisagut. Atuarfinnili aqutsisut
suliaassaminnik naammassin-
ninnissamut sakkussaqaarneru-
lerpata ilaasortatsinnut si-
naakkutit pitsaanerulissapput.
Taamaammat nalornisoqar-
tillugu kommunini aqutsisut
sumut saaffiginnittarnissaannik
nalornineq aqqiivigeqqullugu

Naalakkersuisunut kommuninullu innersuussutigaarput.

Nalorninermi tamaanga killeqartariaqarpoq. Sinaak-
kutit nalorninarpata pineqartunut – ilinniartitsisunut,
atuartunut inuiaqatigiinnullu, pinngitsoorani sunniutee-
qassaaq. Meeqqat atuarfisa sinaakkutaat pitsaasuussa-
pput. Suliarli tamanna kiap suliarissavaa? Ilaasortatta
atugaat pillugit siuttuussaagut. Pissusissamisoorluinnas-
saarlul sulisitsisut siuttooqataappata. ■

Rammerne skal være i orden

Af Birthe Møller Therkildsen

Vores primære opgave i IMAK er at gøre hvad vi kan for at forsvare og arbejde for at forbedre vores medlemmers arbejdsvilkår. Denne sommer fik vi forhandlet en ny overenskomst, som efter medlemmernes egne ønsker havde fokus på lønstigning. Denne lydhørhed gav frugt, da aftalen efterfølgende fik et rungende ja på 94 procent.

Det var en positiv oplevelse og gav ekstra brændstof til vores arbejde for vores medlemmer i IMAK. For en god aftale betyder ikke at vi hviler på laurbærrene. Det betyder til gengæld, at vi fortsat sætter fokus på områder, som har brug for en kontinuerlig indsats fra vores side.

Vi har derfor efterlyst en rådgivningsenhed til skolelederne og andre kommunalt ansatte. Der er en arbejdsdeling mellem vores medlemmer og skolelederne. Vi har i IMAK til opgave at vejlede og rådgive vores medlem-

Formand Birthe Therkildsen

mer. Vores medlemmers ledere har også behov for det samme, bare om ledelse og forvaltning. Områder vi ikke kan blande os i. Men jo bedre skolelederne er rustet til at udføre deres arbejde, jo bedre rammer får vores medlemmer. Derfor opfordrer vi Naalakkersuisut og kommunerne til at rette op på usikkerheden om hvor ledelsen i kommunerne kan rette henvendelse til ved tvivlsspørgsmål.

For det skal være slut med tvivlen og usikkerheden. Når rammerne er usikre, så har det utvivlsomt konsekvenser for de berørte – lærerne, eleverne og samfundet. Rammerne for folkeskolerne skal være i orden. Men hvem skal lede den opgave? Vi vil stå forrest for vores medlemmers vilkår. Og det vil være på sin plads hvis arbejdsgiverne er med i fronten. ■

Avinngarusimasumiit atuartitsineq aallartippoq:

”Nammineq aqqutissiuussissaagut”

Suut tamarmik inissipput: Internetsi pitsaanerulersinneqarnikuuvoq, atuartunut tamanut iPadit tunniussuunneqareerput kommunillu meeqqat atuarfiini avinngarusimasumiit atuartitsinissap ilusissaa inerisareerpaat. Tamanna Kivitsisamik taallugu ataatsimoorluni ilusiliinikkut pivoq, siunertarineqarluni meeqqat atuarfiata pitsaanerulersinnissaa – digitaliusumik ingerkatsisinnaaleneq aqqutigalugu. ”Nammineerluta avinngarusimasumiit atuartitsineq pilersissavarput, uagut meerartatsinnut nunallu qanoq ittuuneranut naleqquteqqissaartunngorlugu”, taamatut saqqummiussisoqarpoq.

Allattoq Rune Nydam Bundgaard

Inimi atuartitsiviusumi malinnaaqqissaarlutik issiapput pappialanillu qiortaallutik niaquliorlutik/kiinniorlutik. Qiortagaasa ilaqutarisaat assigissavaat, taamatullu sulii-tigalutik tuluttut sungiusarlutik oqaluttuarput. Aappi-lattuni atuarfimiippugut, atuartullu arfineq-marluusut sisamangornerunissaanut piareersarput. Tassami ul-loq taanna Lillian skærmikkut saqqummeqqittussaavoq. Taamatullu pisoqarpat kiinniatik takutissuutigalugit ilaquuttatik pillugit Lillian oqaluttutissavaat. Kingornalu nunaqarfimminni pisutuarput illunik assiliisaqattaarl-utik, ilaquuttami najugarisaannik. Assilisatillu filmilaa-ranngorlugit katitissavaat tuluttut oqaluttuarlutik nipita-lerlugu. Filmilartik taava Lillianimut nunaqarfimmi al-larlunnarmiittumut nassiutissavaat taannalu nalilersui-nerminik utertitsissaaq. Ingerlanneqartoq Lillian Møl-lerip pilersaarusiaraa, taannami ilinniartitsisoqatini allat 22-iusut peqatigalugit, nuna tamakkerlugu avinngarusi-masumiit atuartitsissutissamik pilersaarusoqataavoq. Taamatullu sulineq Kivitsisap ilagivaa, tassani kommunit tallimaasut siullermeeersumik meeqqat atuarfiat nukit-torsarumallugu suleqatigiillutik – digitaliusumik pee-riarfissaq kivitsissutigalugu.

- Attavilersugaanerput, nunatsinni inissisimanerput allaanerusumillu atuarfinnik ingerlatsinerput, nunanut allarpassuarnut sanilliullugit allaanerupput. Illoqar-feeqqanummi ilinniartitsissarsiorneq imaannaan-

ngitsuuvoq, ilinniartitsisutummi naammasserlaat illo-qarfinnut annerusunut kajungernerummata. Taakkuna-nili ilaatigut ajornartorsiutit aamma takkuttarput, Rune Nydam Bundgaard nassuiaavoq. Taanna Kivitsisamik ingerlatsisuvoq, atuartitsinissanilu proqramissat ukiu-mi atuarfiusumi 2021-2022-imi saqqummiunneqassap-put. Taasumalu innersuussutigivaa Inuit Piginnaatitaaf-fii pillugit nalunaarusiaq, ilinniartitsineq pillugu ukiaq saqqummiunneqartoq.

Nalunaarusiap takutippaa, nuna tamakkerlugu isigi-gaanni nunaqarfinni ilinniartitsisutut sulisut 48%-ii ilin-niarsimasuunngitsut.

- Taamaattumik atuartitseriaasiortariaqarpugut, atuarfeqarfitsinni ajornartorsiutaasunut naleqqussagaa-sumik, erseqqissaalluni oqarpoq.

Avingarusimasumiit atuartitsineq – Ingerlanneqartoq immikkuullarilluin-nartoq

Kivitsisap nunatasinni kommuninit tallimaasunit suleqa-tigiissutigineqarneranut atatillugu, maannamut Ilinniartitsisunngorniafik, ilinniartitsisut, ilinniartitsisunngor-niarlutik ilinniagaqartut 98%-ii iPadinik agguuassivigine-qarnikuupput Tele-Postillu suleqatigilluarnertatigut inter-netsearneq nuna tamakkerlugu pitsaanerulersinneqar-nikuulluni. Siusinnerusukut meeqqat atuarfiini avin-ngarusimasumiit atuartitsineq msilinneqarnikuuvoq,

Mette Willumsen

kisianni maaanna inerisagaatiginngitsumik, maannami Kivitsisap programmiliai tunngaviulernikuummata. Suulli tamarmik maanna inissinneqarnikuugaluatut – suli inaarneqarlunnarnikuunngilaq, atuartitsisut qanoq suleriaaseqarnissaat.

- Avinngarusimasumiit atuartitsineq uppeearput periarfissaalluatuusoq, qanorpiarli atussasoq suli ilisimavinnagu. Suli inerisaasariaqarpugut, nutaanik periarfissanik nassaartuilluta suleriesissanillu aamma ilusilersuilluta, tunngavitsinnut naleqqussagaasunik, tassa meerartatsinnut nunallu qanoq ittuuneranut. Tamannalu programliarput atorlugu aaqqinniarsarivarpur – peqqissaarlunnartumik sulerieseqarluta, Rune Nydam Bundgaard oqarpoq.

Programmiliaq 18-inik tunngavissanik imaqarpoq, taakkulu atorlugit atuartitsisut atuartitseriaatsinik nutaanik misileraassapput. Pilersaarutillu kommunini tamani illoqarfinni nunaqarfinnilu ukioq atuarfiusoq naallugu ingerlapput. Pilersaarutillu assigiingitsunut sammisuupput faginullu assigiingitsunut aamma sammisuullutik. Ataatsimoorfigaalli ataartut katersuuffimmi ataasimiittarmata, ilinniartitsisuat allamiittoq. Aamma ataatsimoorfigivaat atuartitsisut misileraasarnarat atuartitseriaatsinillu nutaanik nassaarsiortarnarat, atuartut suliaqartillugit iPaditik atorlugit sulinerminni attaveqatigiinnernilu.

Ilaavorlu aamma atuartitsisut pikkorissarneqartarnarat ilitersuisartunik sungiusarneqartarlutik.

Tamannalu ilinniartitsisunut sulinaruuvoq, pitsaasumimmi atuartitsisinnaaneq immineq takkussinnaanngimmat.

- Inuppasuit isumaqartarput avinngarusimasumiit atuartitsineq immineq ingerlasuusoq.

Taamaanngilarli periutsummi nalinginnaasumik atuartitsisarnermit allanerujussuupput, nussuiinnartoqarsinnaanani. Periutsillu nutaarpasuit paasisariaqarput. Nammineq aqqutissarsiorniartariaqarpugut immineq suleriaasissanik ujartuilluta, allanummi iigarfissaqannginnatta, Rune Nydam Bundgaard oqaluttuarpoq, taallugu nunarsuup sinnerani misilittakkat nunatsinnit aasinnaasagut aamma killeqarmata. Naallu Covid-19 peqquutigalugu avinngarusimasumiit atuartitsineq atuartitsisut atuartinneqartullu qanganit annertunerusumik misilissimaleraluaraat – suli tassaavoq atartitseriaaseq sungiusimasimasamit allaanerusoq.

- Ilami qanoq iliorluta atuartitat allamiillutik ungasissumiittut qanilaartumik attavigilneqarsinnaappat? Qanoq kaammattorneqarsinnaappat? Qanorlu iliorluta ullunнарplaartumik attaveqarsinnaaneq pilersissinnaavarput? Unagianiit qanoq isilluta aqutsinnaavugut? Klasseværelsimi ilinniartitsisumik najuuttoqartariaqarpa? Taasuma suliasai taava suussappat? Apeqquterpasuummi akissutissaannik pisariaqartitsivugut, taamaattu-millu ilisimavarput, uteriisertariaqarluta peqqissaartariaqarlutalu. Ilami allatut ajornarmat misileraalluta ingerlaniartariaqarpugut, Rune Nydam Bundgaard oqalut-

tuarpoq, taallugulu Nuummi Ilinniartitsisunngoriarfik Kivitsisami aamma peqataasoq, ikiuunniartoq ingerlanniakkat assigiinngitsut 18-isut katersuiffiginerini aamma misilittakkatut pinngorartut eqqarsaatigalugit.

Ilisimatusartut ilinniarfimmilu ilinniartitsisusut arlaqartut pilersaarutit 18-isut iluini ataasiakkaat sukumiisumik malittariniarpaat aqqutaanilu paasisat katersorllugillu siammartitertarniarlugit.

Tamakkulu tamarmik tassa avinngarusimasumiit ilinniartitsinerup ilusilernissaanut aqqutissiueqataasussaassapput. ■

KIVITSISA

Paasissutissat:

Kivitsisa pillugu sukumiinnerusumik nittartagaq
www.kivitsisa.gl paasiniaaffigiuk.

Kivitsisa programmerisaalu annertunerusumik
paasisaqarfigerusukkukit ingerlatsoq Rune Nydam
Bundgaard attaveqarfigisinnaavat:
Kalaallit Nunaanni +299 594455
Danmarkimi +45 53496762
E-mailikkut rune@kivitsisa.gl

Paasissutissat:

Kivitsisap avinngarusimasumiit atuartitsinissamut programmia

- Kivitsisa meeqqat atuarfiat inerisarumallugu ataatsomoorullugu kommuninit tallimaasunit siunnerfiliusaavoq
- Aguniagaavoq atuarfinni ilinniakkatigut angusanik qaffatsitsinissaq aammalu atuarfimmil naammassisut amerlanerusut ingerlaqqillutik ilinniagaqartalernissaat
- Kivitsisa kommunit tallimaasut, ilinniarnermut Aqursisoqarfiup, ilinniartitsisunngorniarfiup ilinniartitaanermullu, kulturimut, timersornermut Oqaluffeqarnermullu/Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfiup qanimut suleqatigiissuutigivaat.
- Kivitsisamit suliarineqarput atuartunik sulisitsilluni ilinniartitsissutit nutaat, kikkut tamat iPadseqalernissaat, atuarfiit pitsaanerusumik internetseqalernissaat – maannalu tassa avinngarusimasumiit atuartitsineq
- Kivitsisap avinngarusimasumiit ilinniartitsinermut programiliaa ingerlanniakkanik assigiinngitsunik 18-inik imaqarpoq suleqatigalugit kommunini tamani agguataagaasumik ilinniartsitsisut 23-iusut.
- Ilinniartitsisut programmimi peqataasut ingerlaavartumik pikkorissariartortarput, Kivitsisap programmianut immikkut naleqqussagaasunik ilinniariartorlutik. Saniatigullu kikkut tamarmik ilitsersuisussamik peqartinneqarput – aqqutaani ikiuisartussamik, pilersarusiornissani, nalilersuinerni aammalu kingorna qisuariarnissani.
- Nuummi Ilinniartitsisunngorniarfik peqqissaartumik misilittagaalersuinik katersivoq, siunissami avinngarusimasumiit ilinniartitsinissamut atorumaagassanik.
- Ukiumi atuarfusussami 2022/2023 nutaanik pilersaarutini inerisaasoqassaaq, misilittagaalersut tunngavigalugit ilusilersorneqartussanik

Kivitsisa pilersinneqarpoq tunuliaqutaralugit Villum Fonden, Hempel Fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål aamma Oak Foundation Denmark.

Fjernundervisningen er i gang:

“Vi skal finde vores egen vej”

Alt er på plads: Internettet har fået et løft, der er udleveret iPads til alle folkeskoleelever, og kommunerne står sammen om at udvikle en model for fjernundervisning i folkeskolen. Det sker gennem det fælles projekt, Kivitsisa, der har som mål at styrke folkeskolen - med det digitale som løftestang. “Vi vil skabe en fjernundervisningsform, som passer lige præcis til vores børn og vores geografi,” lyder det.

Af Rune Nydam Bundgaard

Dybt koncentreret sidder de på gulvet i klasselokalet og klipper hoveder ud i pap. Hovederne skal ligne deres familier, og samtidig øver de sig i at fortælle om dem på engelsk. Vi befinder os på skolen i Aappilattoq, og de i alt syv elever forbereder sig til torsdag. Her kommer Lilian nemlig frem på skærmen igen. Så skal de fortælle hende om deres familier og vise de fine ansigter frem.

Senere skal de også rundt i bygden og tage billeder af de huse, som deres familier bor i. Det samler de i en lille film, hvor de fortæller om det hele – på engelsk. Filmen sender de til Lilian, som sidder i en helt anden bygd og giver dem feedback. Det hele er planlagt af Lillian Møller, der ligesom 22 andre lærere er med i et nyt, landsdækkende fjernundervisningsprogram.

Programmet er en del af Kivitsisa, hvor de fem kommuner har indgået et historisk samarbejde med målet om at styrke folkeskolen - med det digitale som løftestang.

“Vi har en infrastruktur, en geografi og nogle forhold at drive skole under, som er meget ulig mange andre steder i verden. Det er svært at skaffe uddannede lærere til de mindre byer og bygder, og de nyuddannede lærere søger oftest mod de større byer. Men også her kan man i perioder komme i bekneb,” forklarer Rune Nydam Bundgaard, der er projektleder for Kivitsisa, hvis fjernundervisningsprogram bliver rullet ud her i skoleåret 2021/2022. Han henviser til en rapport, som Rådet for Menneskerettigheder har udgivet i foråret om uddannel-

se. Rapporten viser, at 48 procent af lærerne i bygderne på landsplan ikke er uddannede.

“Derfor er vi nødt til at udvikle en undervisningsform, som passer lige netop til de problemstillinger, vi har i den grønlandske folkeskole. Og der tror vi, at fjernundervisning bliver en meget vigtig del af løsningen,” understreger han.

Fjernundervisning - en helt særlig disciplin

Som led i det tætte samarbejde omkring Kivitsisa mellem landets fem kommuner, Læreruddannelsen og Uddannelsesstyrelsen har 98 pct. af alle folkeskolebørn, lærere og lærerstuderende nu fået udleveret iPads, og internetforbindelsen på skolerne er takket være Tele- Post blevet styrket i hele landet.

Der har tidligere været forsøg med fjernundervisning i den grønlandske folkeskole, men slet ikke i den skala og med det digitale set up, som Kivitsisas fjernundervisningsprogram er nået til i dag.

Men selvom alt er på plads - så er der ikke nogen færdig manual for, hvordan lærerne skal undervise digitalt.

“Vi tror på, at fjernundervisning kan noget, men vi er nødt til at finde ud af hvordan. Vi må udvikle og opfinde en tilgang og nogle metoder, som passer til vores forhold, vores børn og vores geografi.

Det gør vi gennem dette program - og vi går grundigt til værks,” lyder det fra Rune Nydam Bundgaard.

Programmet består af i alt 18 forskellige pilotprojekter, hvor lærerne prøver nye undervisningsmetoder af med deres fjernundervisningsklasser. Projekterne foregår rundt i alle kommuner i både byer og bygder og kører hele skoleåret. Projekterne har hvert deres fokus og handler om forskellige fag. Fælles for alle projekter er, at eleverne er samlet ét sted, mens læreren er et andet sted. Fælles er også, at lærerne afprøver og udvikler forskellige undervisningsmetoder, hvor eleverne er aktive og bruger deres iPads til både at arbejde og kommunikere på.

Som en del af programmet deltager lærerne løbende i et kursus og får hjælp og sparring fra fjernundervisningsvejledere. Og det er et stort arbejde for lærerne, for god fjernundervisning er ikke noget, man kommer sovende til!

“Mange tror, at fjernundervisning er noget, man bare gør. Men det er en fundamental anden måde at undervise på. Vi kan ikke bare overføre det, som vi plejer at gøre i det fysiske klasselokale til det digitale møde. Mange ting skal tænkes forfra. Og vi skal finde vores helt egen vej og vores egen måde at gøre det på, for ingen har gjort det før

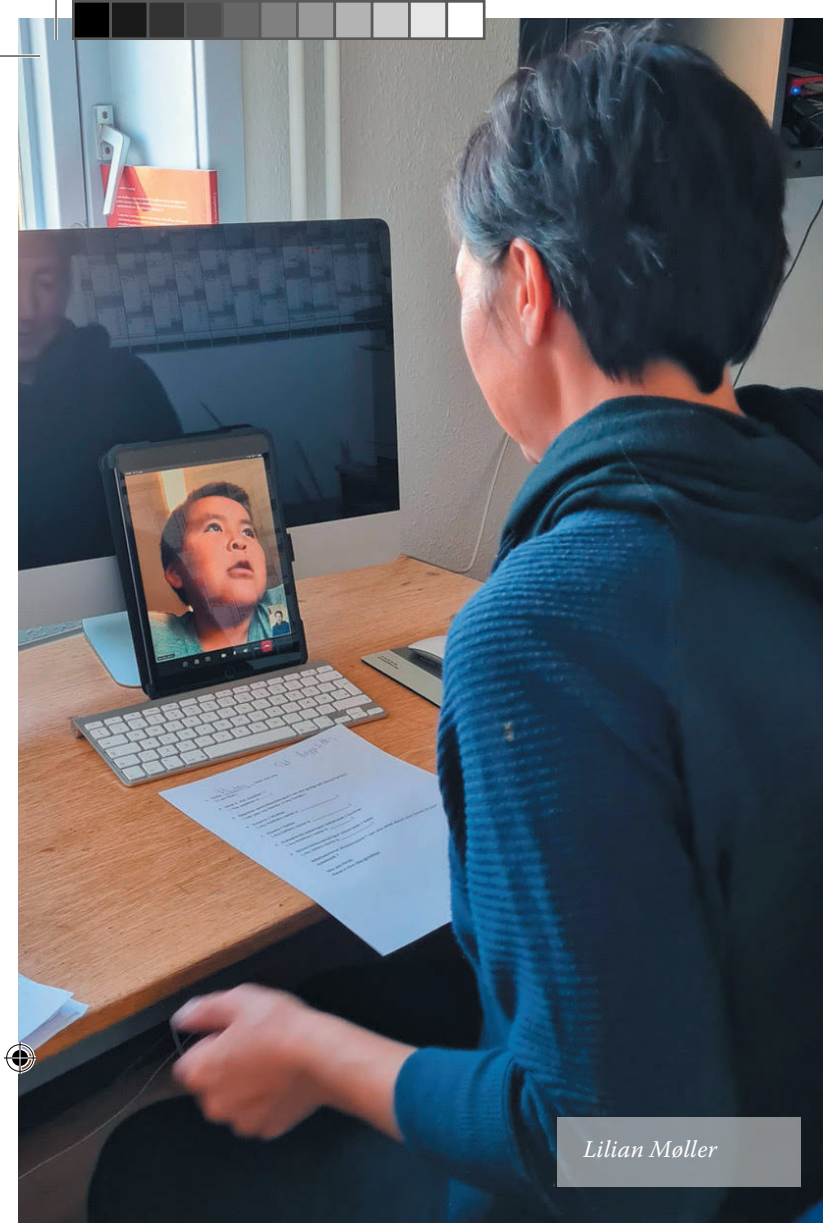
os,” fortæller Rune Nydam Bundgaard og henviser til, at der er meget få erfaringer at hente andre steder i verden, som kan overføres direkte til Grønland. Og selvom nedlukningen verden over i forbindelse med Covid-19 har givet både lærere og elever en eller anden form for erfaring inden for fjernundervisning - så er der her tale om en anden type fjernundervisning.

“For hvordan skaber vi relationer til eleverne på stor afstand? Hvordan motiverer vi dem? Hvordan sikrer vi i det hele taget elevernes trivsel i denne skoleform? Hvordan laver vi klasseledelse på afstand? Skal der være en lærer til stede i klasselokalet? Og hvad vil denne lærers rolle så blive?

Der er så mange spørgsmål, som vi er nødt til at få besvaret, og det er derfor, at vi ved, at det vil kræve både vedholdenhed og grundighed at nå i mål med udviklingen af denne undervisningsform.

Vi er simpelthen nødt til at prøve os frem,” fortæller Rune Nydam Bundgaard og nævner, at Læreruddannelsen på Institut for Læring i Nuuk, som er også en del af Kivitsisa, vil hjælpe med at indsamle og beskrive de er-

Lilian Møller

faringer, som gør sig gældende i de 18 pilotprojekter. En række forskere og undervisere fra instituttet vil følge de enkelte projekter tæt, så al den viden, der bliver gjort undervejs, bliver samlet op og formidlet videre. Alt sammen vil det danne grundlag for fremtidens fjernundervisning.

Lærerne: Benhårdt - men det hele værd

Og det landsdækkende fjernundervisningsprojekt er da også noget af en mundfuld for lærerne - men alt arbejdet værd. To af de lærere, som er en del af programmet, er Mette Willumsen og Lilian Møller, som hver især repræsenterer et pilotprojekt.

“Der er ikke noget, der er let her. Det er benhårdt arbejde, for vi skal jo finde vores helt egen vej. Men jeg kan faktisk ikke få armene ned. Jeg er så positivt overrasket over, hvor godt eleverne har taget imod mig,” forklarer Mette Willumsen, der er fra Nuuk, men flyttede midlertidigt til Danmark for halvandet år siden og på den her måde kan fortsætte sit arbejde i den grønlandske folkeskole.

Mette Willumsen er 56 år og er som en del af programmet blevet ansat på Atuafik Kilaaseeraq Maniitsoq på flere forskellige klassetrin, hvor hun underviser i dansk og engelsk. I tre uger har hun undervist børnene på en helt anden måde, end hun har været vant til gennem de sidste mange år som erfaren lærer i folkeskolen.

“Jeg har opdaget, at jeg på trods af mange tusind kilometers afstand kan skabe en god relation til mine elever. Det kilder stadig ned ad ryggen på mig, når jeg tænker på den første dag, jeg fjernunderviste børnene i Maniitsoq. En efter en kom de helt selv ind og talte med mig,” fortæller Mette Willumsen, der har været i Maniitsoq ad to omgang for at møde eleverne og danne en relation til dem.

Hvor Mette Willumsen sidder i Danmark og underviser sine elever, så arbejder Lilian Møller, som vi mødte øverst i artiklen, på skolen i Igaliku i Sydgrønland. Her har hun gennem mange år undervist bygdens børn og har udviklet sine egne arbejdsgange og metoder, der passer til en bygdeskole, hvor flere forskellige årgange er samlet i en klasse. Men i år er anderledes! I år skal hun også stå for undervisningen i fire andre bygder, hvor der ikke er en uddannet lærer til stede. Her tilrettelægger Lilian aktiviteterne og opgaverne, som hun deler med eleverne gennem fjernundervisning.

“De erfaringer jeg har i, hvordan man kan undervise i bygderne, dem giver jeg nu videre. Både til eleverne og til de lokale lærere,” fortæller Lilian Møller, der blandt andet står for undervisningen i engelsk og naturfag. Ude i klasserne hjælper og guider lokale tilstedeværelseslærere eleverne undervejs. Det er altså Lilian, der har det pædagogiske og faglige ansvar for undervisningen - de andre hjælper til og sørger for det praktiske. Lilian giver eleverne feedback og mødes med dem digitalt hver uge. På samme måde mødes hun løbende med de lokale lærere.

“Eleverne synes generelt, det er meget spændende, og de glæder sig meget. Stort set alle elever glæder sig hver gang. En af timelærerne har fortalt mig, at en af eleverne aldrig har villet tale engelsk, men nu er hun begyndt både at prøve at tale og skrive,” understreger Lilian Møller og tilføjer:

“Vi har fået helt nye muligheder for kommunikation nu. Eleverne kan nu få hjælp fra andre. Jeg tror, at eleverne kommer til at lære mere. Timelærerne er ofte dygtige, men de er ikke uddannede.

Det er meget spændende alt sammen,” siger hun.

Der bliver kæmpet ude i klasselokalerne - både med de engelske gloser og alt det nye, de skal lære i løbet af en skoledag - men Lilian, Mette og alle de andre lærere, som er en del af fjernundervisningsprogrammet, kæmper også

en brav kamp. De er allerede godt i gang med fjernundervisningen, og forventningerne til det landsdækkende pilotprojekt er da også store.

“Det er en stor opgave, vi har sat både lærere og elever på. Men gør vi det på vores måde og udvikler noget, der passer specifikt til vores forhold og de børn, vi har med at gøre, så er vi ret sikre på, at det bliver en stor succes! For børn vil gerne lære. Får vi gjort det interessant, så er de med,” fortæller projektleder Rune Nydam Bundgaard og tilføjer, at både lærere og elever får en masse konkret erfaring med fjernundervisning, som Institut for Læring skal samle sammen, og som vi kan bruge fremadrettet.

“Når vi er i mål med dette program, så er vi så meget klogere. Vi kommer til at have så megen viden og erfaring, at vi forhåbentlig kan udvikle den fjernundervisningsform, som passer lige præcis til undervisning i folkeskolen.” ■

KIVITSISA

Fakta:

Læs mere om Kivitsisa på www.kivitsisa.gl

Vil du vide mere om Kivitsisa og Kivitsisas fjernundervisningsprogram, så kontakt projektleder

Rune Nydam Bundgaard:

I Grønland +299 594455

I Danmark +45 53496762

Pr. e-mail rune@kivitsisa.gl

Fakta:

Kivitsisas fjernundervisningsprogram

- Kivitsisa er en fælles retning for de fem kommuners udvikling af folkeskolen
- Målet med Kivitsisa er at øge folkeskoleelevernes faglige præstationer og sørge for, at flere unge får en ungdomsuddannelse
- Kivitsisa bygger på et tæt samarbejde mellem de fem kommuner, Uddannelsesstyrelsen, Læreruddannelsen og Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke
- Kivitsisa bygger blandt andet på nye, elevaktiverende læreprocesser, iPads til alle, bedre internet på skolerne – og nu fjernundervisning
- Kivitsisas fjernundervisningsprogram består af 18 projekter med 23 lærere fordelt i alle kommuner
- Alle lærere i programmet deltager i et løbende kursus, som er specielt designet til Kivitsisas program. Ligeledes får alle tilknyttet en vejleder - en rutineret fjernunderviser - som kan hjælpe undervejs med alt fra planlægning til evaluering og refleksion over undervisningen
- Institut for Læring i Nuuk gennemfører en grundig erfaringsopsamling, som kan danne grundlaget for fremtidens fjernundervisning
- I skoleåret 2022/2023 vil der blive udviklet nye projekter på baggrund af de første erfaringer

Kivitsisa er støttet af Villum Fonden, Hempel Fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål og Oak Foundation Denmark.

Ilinniartitsisut imminut illersornissaq ilinniassavaat

IMAK ilinniartitsisunit, atuartitsinerminni ilaatigut atuartunit sakkortusaartunit qunusaarneqartutut misigisimanerminnik, ilaatigullu timikkut sakkortusaarfigineqarnerminnik misigisaqarsimasunit, saaffiginnissutini amerlanerujartortunik tigusaqartarsimavoq. IMAK-ip ajornartorsiut siornatigut oqaluuserisarsimavaa, sinniisoqarfiullu siuliani ataatsimiinneranni sulisunut imminut illersornissap pikkorissaassutigineqartalernissaanik kissaateqarneq oqaluuserisimallugu.

Suliffeqarfinni ataasiakkaani ajornartorsiut sualunerulersimavoq taamaattumillu tamatuma nipituumik suaarutiginnissaa piffissanngorsimalluni.

- Kommuninit ataasiakkaanit ajornartorsiutip eqqumaffigineqalernissaa kommunillu sulisut peqatigalugit suliniutinik suliffeqarfinni ataasiakkaani ajornartorsiutini annikillisitseqataasinnaasunik pilersitsinissaat siunnersuutigalugulu kissaatigaarput. Kommunini ataasiak-

kaani allaallumi atuarfinni ataasiakkaani ajornartorsiutit assigiinngitsunik annertussuseqarsinnaanerit nalunngilarput, sulisullu akuutinneqarnissaannik kissaateqarnerput, tamannarpiag tunngavigalugu isiginiarneqassaaq, siulittaasoq Birthe Therkildsen tusagassiorfinnut septembarimi 2021-imi oqarpoq, nangillunilu:

- Oqaatigineqareersutut pissutsinik ersarissumik sioranartunik oqaluttuarfiusunik saaffiginnissutini amerlaneruleriartortunik takkuttoqartarnera misigisimavarput, suliniutinillu pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigaarput, kommunini sulisut atuartuutiminnik peqateqarnerminni misigisanik pitsaanngitsunik ulluinnarni artukkerneqarsimanatik sulisinnaaqqullugit.

IMAK-imi qitiusumi soorunamilu najukkani suliniutit suliarineqarnerannut peqataanissamut piareersimaffigineqarpoq. ■

Lærerne skal lære Selvforsvar

I IMAK får vi flere og flere henvendelse fra medlemmer, der i forbindelse med deres arbejde som undervisere har oplevet situationer, hvor de dels føler sig truet, dels korporligt er blevet udsat for chikane fra voldsomme elever. IMAK har tidligere diskuteret problemerne og på sidste repræsentantskabsmøde blev ønsket om selvforsvarskurser for de ansatte debatteret.

Problemerne på de enkelte arbejdspladser er eskaleret og IMAK finder det derfor nødvendigt at rette henvendelse om problemstillingen.

- Det er vores forslag og vores ønske at de enkelte kommuner bliver klar over situationen og at de i samarbejde med de ansatte iværksætter initiativer, der kan være med til at minimere problemerne på de enkelte arbejdspladser. Vi er klar over, at problemerne kan være

forskellige i omfang i de enkelte kommuner, endda på de enkelte skoler og vores ønske om at inddrage medarbejderne, skal netop ses i dette lys, sagde formand Birthe Therkildsen i en pressemeddelelse udsendt i september 2021, og fortsatte:

- Som tidligere omtalt oplever vi et stigende antal henvendelse, der fortæller om klart truende situationer, og vi foreslår initiativer, således at kommunens medarbejdere vil være i stand til at fungere i deres arbejde uden at deres hverdag opleves som værende belastet af dårlige oplevelser i samværet med deres elever.

IMAK er parat til at indgå i arbejdet både med centrale initiativer og er selvfølgelig også parat til at indgå i lokale initiativer. ■

SINNIISOQARFIUP 2021-IMI ATAATSIMIINNISSAANUT ATAATSIMIIGIAQQUSISSUT

Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat ileqquusumik sinniisoqarfiata ataatsimiinnera 2021 Kangerlussuarmi ulluni 13. aamma 14. novembari 2021 ingerlanneqassaaq

Oqaluuserisassat ileqqoreqqusat malillugit:

1. Aqutsisussamik qinersineq
2. Siulittaasup nalunaarutaa
3. Naatsorsuutit
4. Siunnersuutit tunniunneqartut
5. Aningaasatigut missingersuutit aamma ukiuni marlunni tulluuttuni ilaasortat akiliutissaasa aalajangersarnera
6. Danmarks Lærerforeningip kongressianut aallartitassamik ataatsimik qinersineq
7. Siulittaasumik qinersineq
8. Kukkunersiuisunik apeqqusiisinnaasunik sinniisussaannillu qinersineq
9. Oqaatigineqarsinnaasut allat

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusilluta – Siulersuisut

INDKALDELSE TIL REPRÆSENTANTSKABSMØDE 2021

Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianneersut Kattuffiat holder ordinært repræsentantskabsmøde 2021 i Kangerlussuaq i dagene 13. og 14. november 2021

Dagsorden ifølge vedtægter:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Regnskab
4. Indkomne forslag
5. Budget og fastsættelse af kontingent for følgende 2 kalenderår
6. Valg af 1 kongresdelegeret til Danmarks Lærerforenings kongres
7. Valg af formand
8. Valgt af kritiske revisorer og suppleanter for disse
9. Eventuelt

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusilluta – Bestyrelsen

Silap pissusaanut meeqqat paasisimasaqarnerulerput

Qinnguata Atuarfia Kangerlussuarmi biilnik EXTREME E-mik taallugu aggustimi 2021-imi sukkaniuttoqarneranut atatillugu silap pissusaa pillugu suliaqarnermut ilanngunneqarpoq

All. Paornánguaq Kleist

Meeqqat atuarfianni atuartut ilaatigut Kangerlussuarmi Qinnguata Atuarfiani, silap pissusaa pillugu ilisimasaqarnerussapput. Taama biilnik sukkaniunnermik EXTREME E-mik aqqissuisut isumaqarput Kalaallit Nunaannilu meeqqat atuarfii tallimat »Silap pissusaah qulequtaralugu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqanut Aningaasaateqarfia UNICEF suleqatigalugu ilanngullugit.

UNICEF Nakuusa suleqatigalugu pilersaaruserpoq atuartut ilaatigut filmiliussallutik. Suliniut 2020-mi aallartippoq, Qinnguatalu atuarfiani atuartut anginerit, ilikkagassatut aalajangerneqarsimasut saniatigut, silap pissusaa pillugu atuarinneqarlutik, Susanne Andersen, Qinnguata Atuarfiani pisortaq oqarpoq.

- Kangerlussuarmi meeqqat nunaqarfimmi ukiuni 30-ni kingullerni allannguutit ukkataraat. Misissuipput, silap ukiut 30-it matuma siorna qanoq inneranik najugaqartunik apersuullutik, allannguutit allarpassuillu misissorlugit. Misissuinerit atuagarsornerinnaangillat.

Qinnguata Atuarfiani atuartut EXTREME E-mik taallugu biilnik sukkaniuffissaq takusarpaat, ilaatigut ajugaasut qaqqiffisaat takusarlugu.

Eleverne på Qinnguata Atuarfia i Kangerlussuaq fik en tur ud til der hvor racerløbet EXTREME E blev afholdt, for blandt andet at se podiet.

Qinnguata Atuarfiani atuartut anginerit EXTREME E-mik taallugu sukkaniunnermut atatillugu sukkaniuttartunut imminnut ilisaritipput, silap pissusaa pillugu saqqummiillutik kalaallisullu ilinniartitsillutik.

De store elever i Qinnguata Atuarfia skulle præsentere sig selv, tale om klima og lære racerløberne noget grønlandsk under racerløbet EXTREME E.

Namminneerlutik aamma misissuiartorput, Susanne Andersen oqaluttuarpoq, nangillunilu:

- UNICEF filmiortartunik tikisitsipput, upernaap ingerlanerani immiussisunik. Kangerlussuarmi meeqqat namminneerlutik oqaaseqarput.

Qinnguata Atuarfiata saniatigut Upernavimmi, Ilulissani, Qassiarsunni Tasiilamilu atuarfiit peqataapput. Atuartut silap pissusaa pillugu filmilaat maanna YouTube-mi takuneqarsinnaavoq atilik »Silasisa iliuuseqarlutalu«.

Atuartut sukkaniuttartullu

Qinnguata Atuarfiani atuartut EXTREME E-p ingerlaneqarnerani imminnut ilisimaritinnissaminut, silap pissusaa pillugu saqqummiinissamut biilinillu sukkaniuttartut kalaallisut ilinniartinnissaannut aamma su-liakkinneqarsimapput.

- Tamanna atuartuutitsinnut misigisarujussuuvoq. Silap pissusaa pillugu saqqummiinissaminut – tuluttut – piareersarnerat pikkunarsimavoq. Covid-19 pissutigalugu saqqummiussinissaq taanna iluatsissanersoq nalornar-sigaluarpoq, internetsikkulli ingerlanneqarallartillugu iluatsippoq, Susanne Andersen oqaluttuarpoq.

Qinnguata Atuarfiani atuartut ilinniartitsisullu tamarmik sukkaniuffissamik, biilnik, biililerivinnik, ajugaasut qaqiffissaannik aqqissuineruulit taamaattuni ator-neqartartunik allarpassuarnik takuniaannissamut periar-fissinneqarput.

- Ukiup atuarfiusup siuliani meeqqat ulapissimaqaat, aammali aqqissuussinnermut piareersarnermut. Suliatilli soqutigaa.

Qinnguata Atuarfiani silap pissusaa pillugu ukioq ataaseq sammisaqarnerup sukkaniuttartunillu oqaloqa-teqarnerup saniatigut EXTREME E-mit tunissutisivoq.

- Atuarfik seqinermik nukissiummik tunisippoq, biilnik sukkaniunnissap tungaanut ikkussorneqartumik. Kangerlussuarmiinneranni pisortatigoortumik tunniun-neqarpoq. Ikkussuineq naammasseqqissaanngitsoorpoq, atuarfulli nukimmik atuinerata siunissami avatangiisi-nut ajoqutaannginnerunissaa siunertaavoq, Susanne An-dersen oqarpoq.

Silap pissusaa pillugu sammisaqartitsineq

Ilinniartitsisq-mik matuminnga suliaqarnermi Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiini tamani UNICEF suleqati-galugu silap pissusaa pillugu sapaatip akunneranik sam-misaqartitsisoqarpoq.

- Qinnguata Atuarfiani atuartut silap pissusaa pillugu ilisimasaqangaatsiareerput. Sammisamik suliaqarnerat taamaammat itineruvoq apeqqutaallu itinerullutik. Silap pissusaata allanngoriartornerata sunniutai eqqarsaater-suutigisalersimavaat apeqquteqarfigalugillu.

- Sapaatip akunnerani sammisaqartinneqarnerat malinnaaffigalugu misigisaavoq nuannersoq. Siunissa-mi namminneq nunassaannut tunngassuteqarpoq ajor-nerulissanngippallu qanoq iliortoqartariaqarneranik paasisimasaqarnerulersimallutik, Susanne Andersen naggasiivoq. ■

Qinnguata Atuarfia har sammen med fire andre skoler i Grønland deltaget i et projekt om klima.

Qinnguata Atuarfia Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfii sisamat allat peqatigalugit silap pissusaa pillugu suliniummut peqataavoq.

Børnene blev mere opmærksomme på klimaet

Qinnguata Atuarfia blev inddraget til klimaarbejde i forbindelse med racerløbet EXTREME E i Kangerlussuaq i august 2021

Af Paornánguaq Kleist

Eleverne på blandt andet Qinnguata Atuarfia i Kangerlussuaq, skulle vide mere om klima. Det mente arrangørerne af racerløbet EXTREME E og inddrog fem skoler i Grønland med overskriften »Klima« i samarbejde med FN's Børnefond, UNICEF.

UNICEF lavede et program i samarbejde med Nakuusa hvor eleverne skulle producere en film. Projektet startede i 2020, og de store elever i Qinnguata Atuarfia fik, udover de fastlagte læringsmål, undervisning om klima, siger Susanne Andersen, skoleinspektør i Qinnguata Atuarfia.

- Børnene i Kangerlussuaq havde fokus på ændringer i bygden de sidste 30 år. De lavede undersøgelser, talte med borgerne om vejret for 30 år siden, ændringer og meget mere. Undersøgelserne foregik ikke kun bogligt. De gik også selv ud for at lave deres egne undersøgelser, fortæller Susanne Andersen, og fortsætter:

- UNICEF sendte et filmhold, som gennemførte optagelserne i foråret. Børnene i Kangerlussuaq kom selv med deres udtalelser.

Udover Qinnguata Atuarfia deltog skolerne i Upernavik, Ilulissat, Qassiarsuk og Tasiilaq. Elevernes film om klima kan nu ses på YouTube med titlen »Silasisa iliuuseqarlutalu« - »Lad os tage del i klimakampen«.

Elever og racerkørere

De store elever i Qinnguata Atuarfia fik derudover til opgave at skulle præsentere sig selv, tale om klima og lære racerkørerne noget grønlandsk under afholdelsen af EXTREME E.

- Det var en stor oplevelse for vores elever. Det har været hårdt for dem at skulle forberede sig til at tale om klima – på engelsk. På grund af Covid-19 var der usikkerhed om denne præsentation kunne blive til noget, men det blev i stedet holdt virtuelt, så det lykkedes, fortæller Susanne Andersen.

Alle elever og lærere på Qinnguata Atuarfia fik mulighed for at tage ud at se racerbanen, bilerne, værkstederne, podierne og hvad der ellers hører til sådan et arrangement.

- Børnene har haft meget travlt, både sidste skoleår, men også for at forberede sig til selve arrangementet. Men de var interesserede i deres opgaver.

Qinnguata Atuarfia fik udover et år om klima og samtaler med racerkørerne en gave fra EXTREME E.

- Skolen fik solceller i gave, som blev installeret op til racerbøbet. De blev givet officielt til skolen mens de var i Kangerlussuaq. Installationen nåede ikke helt at blive færdige, men ideen er, at skolens energiforbrug fremadrettet skal være mere miljøvenlig, fortæller Susanne Andersen.

Temaug om klima

Under produktionen af denne udgave af Ilinniartitsisoq, blev der holdt temaug om klima i alle folkeskoler i Grønland i samarbejde med UNICEF.

- Eleverne på Qinnguata Atuarfia havde allerede en del viden om klima. Derfor blev deres arbejde med emnet mere dybdegående, og de havde mere dybdegående spørgsmål. De var begyndt at overveje klimaændringerne konsekvenser og spurgte ind til det.

- Det var en positiv oplevelse at følge deres temaug. Det omhandler deres fremtidige land, og de er blevet mere opmærksomme på hvad der bør gøres for at det ikke skulle blive værre, slutter Susanne Andersen. ■

Qinnguata Atuarfia fik solceller i gave fra EXTREME E.

Qinnguata Atuarfi EXTREME E-mit seqinermik nukissiummik tunissutisivoq.

IMAK-imi ilaasortat akissarsiaat qaffaavigineqartut

IMAK Namminersorlutillu Oqartussat juunimi 2021-mi ukiunut sisamanut isumaqatigiissuteqarput ilaasortamut ataatsimut 28.985 koruuninik nalilimmik. Ilaasortat aningaasarsiaqarnerulernissamik kissaataat IMAK-imi isumaqatigiinniaqatigiinnit ukkatarineqarpoq.

Tunngaviusumik akissarsiat ukiunut sisamanut 5,5 %-imik qaffanneqarput, 1. aprili 2021-imi 1,0 %-imut, 1. aprili 2022-imi 1,0 %-imut, 1. aprili 2023-imi 1,5 %-imut kiisalu 1. aprili 2024-imi 2,0 %-imut agguarneqartunik. Tamatuma saniatigut atuarfimmu tapeq tapillu allat 5,4 %-imik qaffaavigineqarput, piginnaasanut tapit 100 %-imik qaffaavigineqarlutik kandidatimullu ilinniarnernut arlalinnut piginnaasanut tapeq nutaaq aamma piler-sinneqarluni.

IMAK-ip isumaqatigiinniartuisa erninermut atatil-lugu sulinngiffeqarnerup sivitsuutaanut tamarmut tamakkiisumik akissarsiaqarnissaq aamma isumaqati-

giissutigaat. Sapaatit akunnerini arfinilinni kingullerni ullormusianut taarsiullugit ilaasortat tamakkiisumik akissarsiaqassapput. Tamatuma saniatigut arnat erniffissatut naatsorsuutigisaq sioqqullugu sapaatit akunnerini sisamani sulinngiffeqarsinnaalerput angajoqqaallu sulinngiffeqarsinnaanerut sapaatit akunnerinut 21-inut sapaatit akunnerinik sisamanik sivitsorneqarluni, Inatsisartut erninermut atatillugu sulinngiffeqartarneq pillugu inatsimmik allannguinerisa kingunerisaanik.

Namminersorlutik Oqartussat, kommunit IMAK-ilu aamma isumaqatigiippu sulinermut atatillugu uippakajaarneq pinaveersimatinniarlugu ataatsimut iliuuseqas-sallutik. Tassani ilinniartitsisut ilinniarsimasut atorfinit-sinneqartarnerat attanneqartarnerallu pillugu suliniut ilaavoq. ■

Reel lønstigning til IMAK's medlemmer

IMAK, og Grønlands Selvstyre indgik i juni 2021 en 4-årig overenskomstaf-tale på 5,4 % med en værdi på 28.985 kr. pr. medlem. IMAK's forhandlergruppe havde under forhandlingerne fokus på medlemmernes ønske om lønstigning.

Grundlønne blev hævet med 5,5 % over en fireårig periode, fordelt over 1,0 procent pr. 1. april 2021, 1,0 procent pr. 1. april 2022, 1,5 procent pr. 1. april 2023 og 2,0 procent pr. 1. april 2024. Derudover steg skoletillæg og øvrige tillæg med 5,4 %, mens alle kvalifikationstillæg steg med 100 %, og der er oprettet et nyt kvalifikationstillæg for flere kandidatuddannelser.

IMAK's forhandlergruppe har også forhandlet sig frem til fuld løn under hele den udvidende barselsperiode. I stedet for dagpenge for de sidste 6 uger, får medlemmerne nu fuld løn i stedet. Desuden har kvinder nu ret til orlov på fire uger før forventet fødsel, og forældreorloven er blevet forlænget med fire uger til 21 uger, efter at Inatsisartut ændrede loven om barsel.

Indbetalingerne til lærernes feriefond, timelærernes feriefond og TR-Fonden vil også blive forøget.

Grønlands Selvstyre, kommunerne og IMAK er desuden blevet enige om at have en fælles indsats, der skal forebygge arbejdsbetinget stress. Heri indgår et projekt om rekruttering og fastholdelse af uddannede lærere. ■

TUNNGAVIUSUMIK AKISSARSIAT QAFFAATAAT / GRUNDLØNSFORHØJELSER

	Tjenestemandit <i>Tjenestemænd</i>	Isumaqatigiissut tun- ngavigalugu atorfillit <i>Overenskomstansatte</i>	Timelærerit <i>Timelærere</i>
1.april 2021	1,0%	1,0%	1,0%
1.april 2022	1,0%	1,0%	1,0%
1.april 2023	1,5%	1,5%	1,5%
1.april 2024	2,0%	2,0%	2,0%
Katillugit <i>I alt</i>	5,5%	5,5%	5,5%

IMAK pillugu

IMAK kattuffiuvog 1.300-t missaannik ilaasortalik.

Ilaasortat amerlanersaat nunatsinni meeqqat atuarfiini atorfeqarput. Ilaasortat ilaat Namminersorlutik Oqartussat allaffeqarfianni, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmi, kommunit ingerlatsiviini, Majoriami allaniluunniit pisortat suliffeqarfiini atuatitsinermik suliaqartuupput. Ilaasortat ilaat tunngaviummik atuarfinni namminersortuni efterskolenilu atorfeqarput.

Taakku saniatigut IMAK-imi ilaasortat soraarnerupput ilaasortallu ilaqarlutik atuatitsinermik suliaqarunnaarluarlutik IMAK-imut ilaasortaaginnarusuttunik.

IMAK kattuffiuvog partiilersorluni naalakkersuiner-mut attuumassuteqanngitsoq, ilaasortat pamersaanermik suliaqarnerinik, aningaasatigut aqunneqarnerinik ator-fimminnilu soqutigisaanik sullisissallugit, ataqatigiinneq nukittorsassallugu meeqqallu atuarfiata ineriartornissaa ilaasortallu sumiluunniit allani suliffillit sullisissallugit siunertaralugu. Kattuffiup ilaasortami akissarsiamikkut suliffimminnilu atugaat kisiisa isumagisarinngilai, pamer-saannikkulli naalakkersuinnikkulli atuarfimmuut tunngasu-nik soqutigisaat aamma isumagisaralugit.

Ilaasortaaneq

Kattuffik nalinginnaasumik immikkulli ittumik ilaasor-taqarpoq.

Nalinginnaasumik meeqqat atuarfianni, efterskoleni, friskoleni, Namminersorlutik Oqartussat allaffeqarfiini, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmi allanilu suliffeqar-finni kiisalu kommunit allaffeqarfiini atorfeqartut ilaasor-taapput.

Ilinniartitsisunngorniat nalinginnaasumillu IMAK-imut ilaasortaangitsut siulersuisut aalajangiineratigut im-mikkut ittumik ilaasortanngortinneqarsinnaapput.

Nalinginnaasumik ilaasortat kattuffiup taasititsinerani qinersinnaanermut pisinnaatitaaffeqarput. Atorfeqarner-mut isumaqatiginninniarnep inerneru pillugit ilaasortat inernerusunut taasisinnaasut kisimik taasisinnaatitaapput.

Ilaasortaaguit nammeneerlutit akisussaaffigaat IMAK isumaqatigiissutaasa ataani atorfeqarunnaaruit soraarnin-ngoruillu IMAK-imut nalunaaruteqassallutit.

Paasissutissanik allannguneq

Ilaasortatut paasissutissanik ilinnut tunngasunik allan-ngortoqartillugu allannguiner-mut immersugassaq immer-sussavat. Allannguinerit makkuusinnaapput: najukkamik allannguneq, oqarasuaatip normua, allamut nuunneq ilin-niakkamilluunniit naammassinnineq.

Allannguiner-mut immersugassaq IMAK-ip nittartagaa-niippoq.

IMAK-ip isumaqatigiissutaa tunngavigalu-gu atorfeqaruit, atorfininnermut allagarta-mi ataani allassimasut ilaanersut eqqumaf-figissavatit:

Akissarsiat inissisimaffii

Akissarsiauit inissinneqartarneri, ukiut suliffigisimasavit amerlassusaat aallaavigalugit annertussusilerneqartarput.

Atorfimmuut atatillugu inissamik tunine-qartarneq

Atorfininninni allagartami atorfininninnut atatillugu inis-saqartitsisoqarner-soq inissaqartitsisoqannginnersorluun-niit allassimassaaq.

IMAK-ip sulinngiffeqarluni angalanissa-mut tapiissuteqartarfia

Atorfininnermit sivikinnerpaamik ukiuni marlunni ata-anartuni katersuiffiusimasut taassumalu kingorna ukiuni marlunni tuliuttuni katersueqqissimasut sulinngiffeqar-luni angalaneri tapiiffigineqartassapput. Aningaasat ka-tersorneqartut ukiut tamaasa decembarip ulluisa 31-anni naatsorsorneqartarput. Ataavartumik atorfeqarnermi isu-maqatigiissut malillugu katersukkat ilanngullugit naatsor-sorneqartassapput. Piffissami katersuiffimmi akissarsiaqa-rani sulinngiffeqartoqartillugu (orloverttoqartillugu) kater-sat ilanngunneqassanngillat.

Tapiissutit katersorneqareerpata tapiiffigineqarsinnaa-titaasoq aasanerani sulinngiffeqarnerup nalaani nalingin-naasumik sulinngiffeqarfiup avataatigut sulinngiffimmini, angalanissaminut tapiissutinik tunineqarsinnaatitaavoq; taamaaliornissami malittarisassat nalinginnaasut naaper-torlugit aningaasaliisoqarsimanissaa piumasaqaataavoq, qinnuteqaatip kingusinnerpaamik tunniunneqarfissaa nallertinnagu tunniussisoqassaaq tapiissutinillu katersuif-fissamik malittarisassat naapertorlugit katersuinissaq ma-linneqarsimassaaq, kiisalu sulisitsisoq aasakkut sulinngif-feqarnerup avataatigut sulinngiffeqarnissamik isumaqati-giisuteqarfigineqarnissaa piumasaqaataalluni.

IMAK-ip sulinngiffeqarluni angalaner-mi aningaasaa-teqarfiup malittarisassaanut ilaajunnaartoqarpat, imaluun-niit katersuiffiup nalaani aappaasup sulinngiffeqarluni angalanermut tapiiffigineqartarnera aallartippat, taamaa-lillunilu atorfeqarnermi atukkatigut naligiittoqalerluni, ta-piiffigineqarsinnaatitaaneq atorunnaarsinneqassaaq.

Paasissutissat IMAK-ip sulinngiffeqarluni angalanis-samut tapiissuteqartarfianut tunngasut malittarisassani atuarsinnaavatit. Malittarisassat tapiissutinik agguaaner-mi

ilanngullugit tapiissutisisunut tamanut nassiunneqartarput.

Gruppelivsforsikring

IMAK-ip isumaqatigiissutaa tunngavigalugu atorfeqartut tamarmik gruppeliv aqputigalugu sillimaserneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarput. Gruppelivsforsikring ilinnut qimagaasunulluunniit sulisinnaajunnaarnermi, naparsimarulunnermi toqukkulluunniit qimaguttoqartillugu aningaasatigut sillimasiineruvoq.

Gruppelivsforsikringit amerlanerit suut matussuserneqarnersut, malittarisassat, atorunnaartarnera allallu pil-lugit takussutissanik sananikuupput. Paasissutissat takusutissiisut forenede gruppeliv nittartagaanut iserlutit nas-saarisinnaavatit: www.fg.dk-mut iserlutit.

Soraarnerusutisiaqalerneq

Atorfilinnut soraarnerusutisiaqalernissamut Lærernes Pension A/S-imi pilersitsisoqassaaq.

Soraarnerussutisianut ilanngunneqartartoq tunngaviu-sumik aningaasarsiat 15,2%-iinit naatsorsorneqassapput.

Immikkut tapit, piareersimanermut tapit tapillugu allat soraarnerussutisianut naatsorsuinnermut ilanngunneqarneq ajorput.

Oqartussaaffik aningaasarsianik akiliisartoq soraarne-russutisianut ilanngussassat aningaasarsianit ilanngaati-

gissavai aningaasarsinermullu atatillugu soraarnerussuti-sianut aaqqiisummut ikillugit.

Atorfeqartut pisinnaatitaaffii soraarnerussutisiat pil-lugit isumaqatigiisummi isumaqatigiinniartartut illuatun-geriit isumaqatigiissutigisimasaanni aalajangersarneqar-put.

Sinniisoq

Suliffeqarfimmi tallimat sinnerlugit sulisoqartumi sinnii-sumik ataatsimik qinersisoqarsinnaavoq.

Sinniisoq kattuffimmi ilaasortanit Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiannut minnerpaamik qaammatini arfini-linni attuumassuteqarsimasunit qinerneqarsinnaavoq.

Sinniisup suliffiup toqqissisimanartuunissaanut suli-nermilu atugassarititaasut pitsaasuunissaa suliniuteqar-figissallugu kattuffimmut aamma suliffeqarfimmut/kom-munimut pisussaaffigaa. Pisussaaffik tamanna aqutsisunut sinniisaannullu aamma assinganik atuuppoq.

Atorfeqarnerit pillugu apequtissaqaleruit tatigisatut sinniisoq siullertut saaffissarivat. Sinniisup alloriarnissap tulliaa suussanera pillugu aqputissiutissavaatit.

Assersuutigalugu amaassinnaavoq pisortannut saaffi-ginninnissannik siunnersoraatit malittarisassalluunniit atuuttut naninissaannut ikioraatit. Aamma imaassinnaa-voq oqaloqateqarnissannik pisariaqartitsisutit namminerlu qanoq iliornissat inissillugu.

Naatsorsuinermi pissut 1,88

Atuartitsinerit tamarmik, tassunga vikarit atuartitsinerat ilanngullugit, 1,88-mik amerlisarneqartarput.

Pissummut 1,88-imut ilaapput:

- Ilinniartitsisut atuartitsinerminnik ataavartumik nalilersuinissaat
- Iliuusissamik pilersaarusiornermi atuartut ataasiakkaat angusaannik nalilersuineq
- Ataatsimoorluni piareersaasiorneq
- Atuartitsinermik piareersaasiorneq pilersaarusiornarluni
- Pamersaanermi siunnersuisooqatigiit ataatsimiittarnernannut alloriarfimmilu ataatsimiittarnermut akunnerit 55-it
- Pamersaanermut ulloqartitsinermut atuarfiullu ineriartortinneqarneranut ulloqartitsinermut akunnerit 40-t

Takkuttarnissamut pilersaarutit

Suliassat takkuttarnissamut pilersaarutaasut atuartitsineq, immikkut ittumik atuuffiit/suliassat, ataatsimiinnerit, atuaqatigiit tammaarsimaanerit, pikkorissarnerit, pamersaanermik ineriartortitsinermik ulloqartitsinerit assingusulluunniit. Ukiumi atuarfiusumi sapaatit akunnerini ataannartuni 46-ni takkuttarnissamut pilersaatinut inisinneqassapput.

Semesterimut imaluunniit ukiumut atuarfiusumut (semesterimut ukioq atuarfiusoq agguarneqanngippat) takkuttarnissamut pilersaarut sananeqassaaq. Atuarfimmi suliarineqartussat soorlu atuartitsineq, pilersaarutaareersumik ataatsimiiffissat, angajoqqaanik ataatsimiisitsinerit, nakkutilliinerit il.il. piffissalersorneri takkuttarnissamut pilersaarummi ilaatinneqassapput.

Takkuttarnissamut pilersaarut semesterip aallartinginnerani sap.ak. sisamat sioqqullugit, ukiup atuarfiusup aallartinnerani kingusinnerpaamik 1. august piareerneqassaaq.

Kingusinnerusukkut takkuttarnissamut pilersaarutiniq allannguisoqassappat allannguinerup atuutlernissaanut sapaatip akunnera ataaseq sioqqullugu ilisimatitsissutigneqassaaq.

Suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliap atuarfinni ataasiakkaani allannguinnissamut ilisimatitsineq sivikinnerusunnorlugu isumaqatigiissusiorfigisinnaavaa. Ukiup atuarfiusup aallartinnerani takkuttarnermut isumaqatigiissutip naammassineqarnissaanut allamik piffissaliisogarsinnaavoq. ■

Om IMAK

IMAK er en faglig organisation for omkring 1.300 medlemmer.

De fleste medlemmer er ansat i den grønlandske folkeskole. Nogle medlemmer er ansat i Grønlands Selvstyres administration, Uddannelsesstyrelsen, kommunernes forvaltning, på Majoriaq eller beskæftiget med undervisning på andre offentlige institutioner. Andre medlemmer er ansat på de private grundskoler og efterskoler.

Desuden har IMAK en række medlemmer, der er pensionister samt medlemmer, der ikke længere er beskæftiget med undervisning, men som ønsker at bevare tilknytningen til IMAK.

IMAK er en partipolitisk uafhængig organisation, der har til formål at varetage medlemmernes pædagogiske, økonomiske og tjenstlige interesser, at styrke sammenholdet og at virke for udvikling af folkeskolen og de øvrige områder, medlemmerne beskæftiges ved. Foreningen varetager altså ikke kun medlemmernes interesser i forhold til

løn- og arbejdsvilkår, men også i forhold til deres pædagogiske og skolepolitiske interesser.

Medlemskab

Organisationen omfatter almindelige medlemmer og særlige medlemmer.

Almindelige medlemmer er ansat i folkeskolen, efterskoler, friskoler, selvstyrets administration, uddannelsesstyrelsen og andre underliggende institutioner samt kommunernes forvaltninger.

Særlige medlemmer er lærerstuderende og personer, der ikke er omfattet af IMAK's almindelige medlemmer, og som kan optages efter bestyrelsens beslutning.

Almindelige medlemmer har stemmeret til organisationens afstemninger. Ved urafstemning om et overenskomstresultat har alene de medlemmer, der er omfattet af resultatet, stemmeret.

Du er selv ansvarlig for at informere IMAK, hvis du bliver ansat under andre aftaler end IMAK's overenskomst. Når du går på pension, skal du også oplyse IMAK om det.

Ændring af personlige oplysninger

Som medlem skal du være opmærksom på at udfylde ændringsblanket, hvis der sker ændringer i dine personlige oplysninger, det kan være at du har ændret din adresse, mobil nr., flyttet til andet sted, blev færdig med uddannelsen m.m.

Du kan finde ændringsblanketten på IMAK's hjemmeside.

Det du skal være opmærksom på som ansat under IMAK's overenskomst er:

Hvilken overenskomst er du ansat under

Der er regler om ansættelse og ansættelsesformer, derfor skal du som ansat være opmærksom på hvilken overenskomst du er ansat under. Der er tjenestemandsansættelse, overenskomstansættelse, ansættelse på særlige åremål, ansættelse på åremål og kombinationsansættelse.

Løntrin indplacering

Løntrin indplacering skal indplaceres ud fra din anciennitet. Ancienniteten placeres ud fra hvor mange år du har været ansat som lærer.

Personalebolig

Der skal stå i din ansættelseskontrakt om der anvises personalebolig eller om der ikke anvises personalebolig.

IMAK's feriefond

For ansatte under IMAK's overenskomst har du berettiget til at modtage støtte til afholdelse af ferierejse.

Der ydes støtte til ferierejser, der afholdes efter en optjeningsperiode på mindst 2 år, regnet fra ansættelsen, og derpå efter hver ny optjeningsperiode på 2 år. Det til rådighed værende beløb til støtte opgøres hvert år per 31. december. Kontinuerlig ansættelse efter overenskomsten medregnes. Evt. orlovsperiode uden løn medregnes ikke i optjeningsperioden.

Når støtten er optjent, har den støtteberettigede ret til at modtage støtte til ferierejser, der foretages uden for den almindelige skolesommerferie, forudsat bevilling har fundet sted efter de almindelige regler, herunder navnlig reglerne om frist for indgivelse af ansøgning og bestemmelserne for optjeningsperioden er overholdt, samt ferieafholdelse udenfor normal sommerferie er aftalt med arbejdsgiveren.

Retten til støtte bortfalder, hvis den ansatte ikke længere er omfattet af vedtægterne for IMAK's ferierejsefond eller inden for optjeningsperioden opnår støtte til ferierejse i kraft af ægtefælles, eller dermed ligestillede, ansættelsesvilkår.

Alle oplysninger om feriefonden kan du læse i bevilningsbrevet og regulativet. Regulativet bliver sendt til alle dem der modtager ferierejsebevilling.

Gruppelivsforsikring

Alle ansatte under IMAK's overenskomst er omfattet af aftalen om gruppeliv. En gruppelivsforsikring er en forsikring, der kan give kontant udbetaling til dig eller dine efterladte, hvis du mister din erhvervsevne, får en kritisk sygdom eller dør.

For de fleste gruppelivsforsikringer er der udarbejdet en forsikringsoversigt, hvor du kan læse om dækninger, regler for begunstiggelse, ophør og meget mere. Du finder udvalgte forsikringsoversigter på forenede gruppelivs hjemmeside: www.fg.dk

Pensionsordning

For ansatte oprettes en pensionsordning i Lærernes Pension A/S.

Pensionsbidraget beregnes som 15,2% af grundlønningen.

Der beregnes ikke pensionsbidrag af særlige tillæg, rådighedstillæg og øvrige tillæg.

Den lønudbetalende myndighed fratrækker det beregnede pensionsbidrag i lønnen og indbetaler det til pensionsordningen i tilknytning til lønudbetalingen.

Den ansattes rettigheder er fastsat i den pensionsoverenskomst, som overenskomstens parter har aftalt om pensionsordningen.

Tillidsrepræsentant

På enhver institution kan der vælges 1 tillidsrepræsentant pr. overenskomstgruppe, hvis den pågældende repræsenterer mindst 5 medarbejdere.

Tillidsrepræsentanten vælges blandt organiserede medlemmer med mindst 6 måneders tilknytning til folkeskolen i Grønland.

Tillidsrepræsentanten har pligt til såvel over for sin organisation som over for institutionen/kommunen at gøre sit bedste for at fremme og vedligeholde rolige og gode arbejdsforhold. Tilsvarende pligt påhviler ledelsen og dennes repræsentanter.

Tillidsrepræsentanten er som hovedreglen den første du skal henvende dig til, hvis du har spørgsmål vedrørende dit ansættelsesforhold.

Tillidsrepræsentanten kan så vejlede dig om, hvad næste skridt kan være.

Det kan f.eks. være at du skal henvende dig til din leder eller hjælpe dig med at finde gældende regler for det. Det kan også være at du henvender dig fordi du bare brug for en snak og finder selv ud af hvad du skal gøre.

Omregningsfaktor 1,88

Hver undervisningstime, herunder vikartimer, omregnes med en faktor på 1,88.

Omregningsfaktoren dækker:

- Lærernes løbende evaluering af undervisningen
- Udfærdigelse af handleplaner og standpunktsbedømmelser for den enkelte elev
- Den fælles planlægning
- Forberedelse og efterbehandling af undervisning og løbende ajourføring
- Deltagelse i pædagogiske dage og skoleudviklingsdage i et omfang på 40 timer
- Deltagelse i trinmøder og møder i pædagogisk råd i et omfang på 55 timer

Mødeplaner

Mødeplanlagt arbejde, herunder undervisning, særlige funktioner/opgaver, mødevirksomhed, lejrskoler, kurser, pædagogiske udviklingsdage o. lign. skal på et skoleår ske indenfor 46 sammenhængende uger, og skal fremgå af mødeplanen. Denne udarbejdes for hvert semester eller skoleår (hvor dette ikke er semesteropdelt). Opgaver, der skal udføres på skolen, såsom undervisning, planlagte møder, forældremøder, tilsyn mv. skal fremgå af mødeplanen med start til sluttidspunkt.

Mødeplanen skal foreligge senest 4 uger før semesterstart, ved skoleårets start senest 1. august. Senere ændringer i mødeplanen skal varsles senest 1 uge før ændringen træder i kraft.

Samarbejdsudvalget på den enkelte skole kan dog aftale kortere varsler. Endvidere kan samarbejdsudvalget på den enkelte skole aftale et andet tidspunkt for mødeplanens færdiggørelse ved skolestart. ■

Coronavirusimik - COVID 19

tunillatsinnissaq pinaveersaaruk

Coronavirus inuit amerlasuut katersuuffiini -
ilaatigut assamminnikkut quersornermilu/
tangajormilulu kuseriarneeqqatigut silaannarmut
siaruaattutigut tuniluukkajuppoq.
Siunnersuutit pitsaasut uku atorlugit imminut allanillu illersuigut.

Assatit asakulakkit assannullu
spritti atoruk.

Talinnut/ikuvit peqittarfianut
kakkissarfimmitt
quersorit tangajorilluunniit
- assanut pinnak.

Maangaannaq qisernak
Oiseq tunillaanermut
peqquataassinnaavoq.

Assamminnaveersaarit,
ersakkut kunissinnaveersaarit
eqitaarinaveersaarillu
- timimiit timimut
attaveqarnaveersaarit.

Eqqiaannissaq eqqumaffigiuk
- angerlarsimaffimmi
suliffimmi.

Inuppasuut akornaninneq
eqqumaffigiuk
pinaveersaarlugulu.

NUNATSINNI NAKORSAANEQARFIK
LANDSLÆGEMBEDET

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

CORONA | COVID-19

www.nun.gl

Qanillinaeversaarit!

Qanillinaeversaarnikkut imminut
aamma qanigisannut coronavirusimik
nutaamik tunillatsinnissamut illersorit.

NUNATSINNI NAKORSAANEQARFIK
LANDSLÆGEMBEDET

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Forebyg smitte mod ny coronavirus - COVID 19

Ny coronavirus spredt sig typisk på steder med mange
mennesker bl.a. via håndtryk og små dråber
fra hoste og nys.
Beskyt dig selv og andre med disse gode råd.

Vask dine hænder tit
og brug håndsprit.

Host eller nys i et lommetørklæde
eller i dit ærme
- ikke i dine hænder.

Undgå at spytte
Det kan være smittekilde
for andre.

Undgå håndtryk, kindkys og kram
- begræns den fysiske kontakt.

Vær opmærksom på
rengøring - både hjemme
og på arbejdspladsen.

Undgå at være steder
med tæt kontakt
til mange mennesker.

NUNATSINNI NAKORSAANEQARFIK
LANDSLÆGEMBEDET

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

RONA | COVID-19

www.nun.gl

Hold afstand!

Beskyt dig selv og dem, du er tæt på,
mod smitte med ny coronavirus
ved at holde god afstand.

NUNATSINNI NAKORSAANEQARFIK
LANDSLÆGEMBEDET

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

MIKKEL MICHELSEN

Normu tullianut imassat

Imassanut tunngatillugu siunnersuutissaqaruit, taava imak@imak.gl-imut nassiutiinnassavat.

Allaaserisaq qupperneq A4 ataaseq sinnertariaqanngilaa. Ataatsimik marlunnilluunniit assitaqarsinnaappat qujanassaqaq. Taava uterfigissavatasigit.

Aaqqissuisut ■

Indhold til næste nummer

Har du et forslag til en artikel til næste nummer, så send den til imak@imak.gl. Det må meget gerne være en kort artikel på en A4-side. Vedlæg gerne et eller to fotos i høj opløsning (dvs. så stor som muligt). Så hører du fra os.

■ Hilsen redaktionen